

Emigdi Subirats, escriptor

Petjada editorial ebrenca a l'exili, Joan Grijalbo

Joan Grijalbo i Serres (Gandesa 1911 – Barcelona 2002) va ser un abrandat editor i polític comunista. De molt jove la seua família va traslladar-se a l'Argentina, on van viure uns pocs anys. Posteriorment, va residir a ciutats com Saragossa i Barcelona, on va cursar estudis d'economia i banca. Va ser directiu del Sindicat de Banca d'ençà del 1932, i representant de la Unió General de Treballadors (UGT). Va ingressar al Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC) el 1936, quan van agrupar-se diversos partits esquerrans, i va col·laborar amb la revista *Treball*, òrgan del nou partit. Va ocupar diversos llocs d'importància abans i durant la guerra civil: president del Montepio de Banca de Barcelona, director general de Comerç de la Generalitat de Catalunya (1937-39) i delegat de la Generalitat a la Cambra del Llibre de Barcelona i a la Junta d'Obres del Port. La seua tasca professional va portar-lo a participar al *Butlletí trimestral* de la Conselleria d'Economia i a ser coautor del llibre *La municipalització de la propietat urbana* (1937), amb Francesc Fàbregas.

Amb la instauració del règim feixista va haver d'exiliar-se a l'estat francès. Va ser nomenat cap de correspondència del Servicio de Evacuación de Refugiados Españoles (SERE). Mesos després va marxar a Mèxic en un dels viatges organitzats justament pel SERE per a refugiats republicans. En el país asteca va cofundar l'Editorial Atlante. El 1946 va crear l'Editorial Grijalbo, que, amb seu central a Ciutat de Mèxic, va obrir seus a Buenos Aires, Santiago de Xile, Caracas i Barcelona (1965), i més tard a la majoria de repúbliques hispanoamericanes.

L'Editorial Grijalbo, a més de la tasca comercial (la traducció castellana de *The Godfather*, de Mario Puzo; les versions catalana i castellana d'*Astérix, le galois*, etc.) va difondre en castellà les obres de teòrics comunistes com ara Karl Marx, Friedrich Engels, Rosa Luxemburg, Gyorgy Lukács.

En català, amb l'activista gandesà Enric Borràs i Cubells, va fer la col·lecció *Plec de setze*. El 1970 va tornar a Barcelona i va fundar, amb Gonçal Pontón, l'Editorial Crítica i l'Editorial Serres (1992). El 1974, va crear Ediciones Junior, dedicada a editar còmics francesos i belgues, i a mitjan anys 1980 va tenir una incursió en l'àmbit dels tebeos amb les revistes *Guail!* i *Yo y Yo*.

Litteratus

■ A Mèxic residia la flor i la nata de la intel·lectualitat catalana, i escriptors de gran talla com Josep Carner, Pere Calders, Tísner, Vicenç Riera Llorca, Bladé Desumvila. Quant a editors, destaca molt especialment Bartomeu Costa Amic, als tallers del qual van imprimir-se grans clàssics de les nostres lletres i bona part de l'àmplia producció catalana a l'exili durant els anys 1940-50, així com nombroses capçaleres periodístiques d'alt nivell.